

SPRÁVNÍ PRÁVO pro VEŘEJNOU SPRÁVU I.

blok č. 1

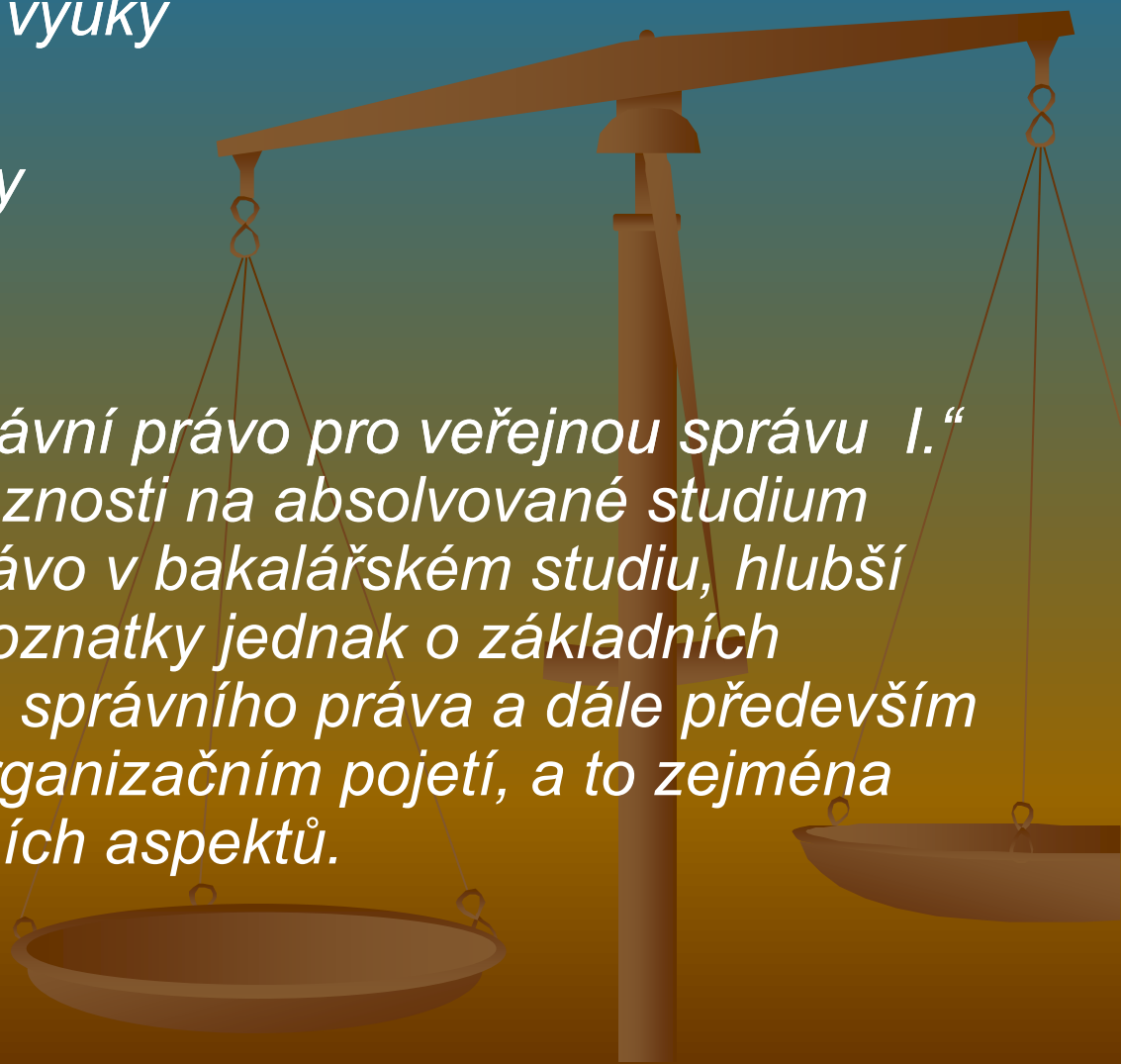
PrF MU, říjen 2023

© petr průcha

K úvodu do studia předmětu

- *struktura a zaměření výuky*
- *prameny ke studiu*
- *formy a metody výuky*
- *ukončení předmětu*

- *Cílem předmětu „Správní právo pro veřejnou správu I.“ je poskytnout, v návaznosti na absolvované studium předmětu Správní právo v bakalářském studiu, hlubší teoretický základ a poznatky jednak o základních institutech a pojmech správního práva a dále především o veřejné správě v organizačním pojetí, a to zejména z hlediska jeho právních aspektů.*

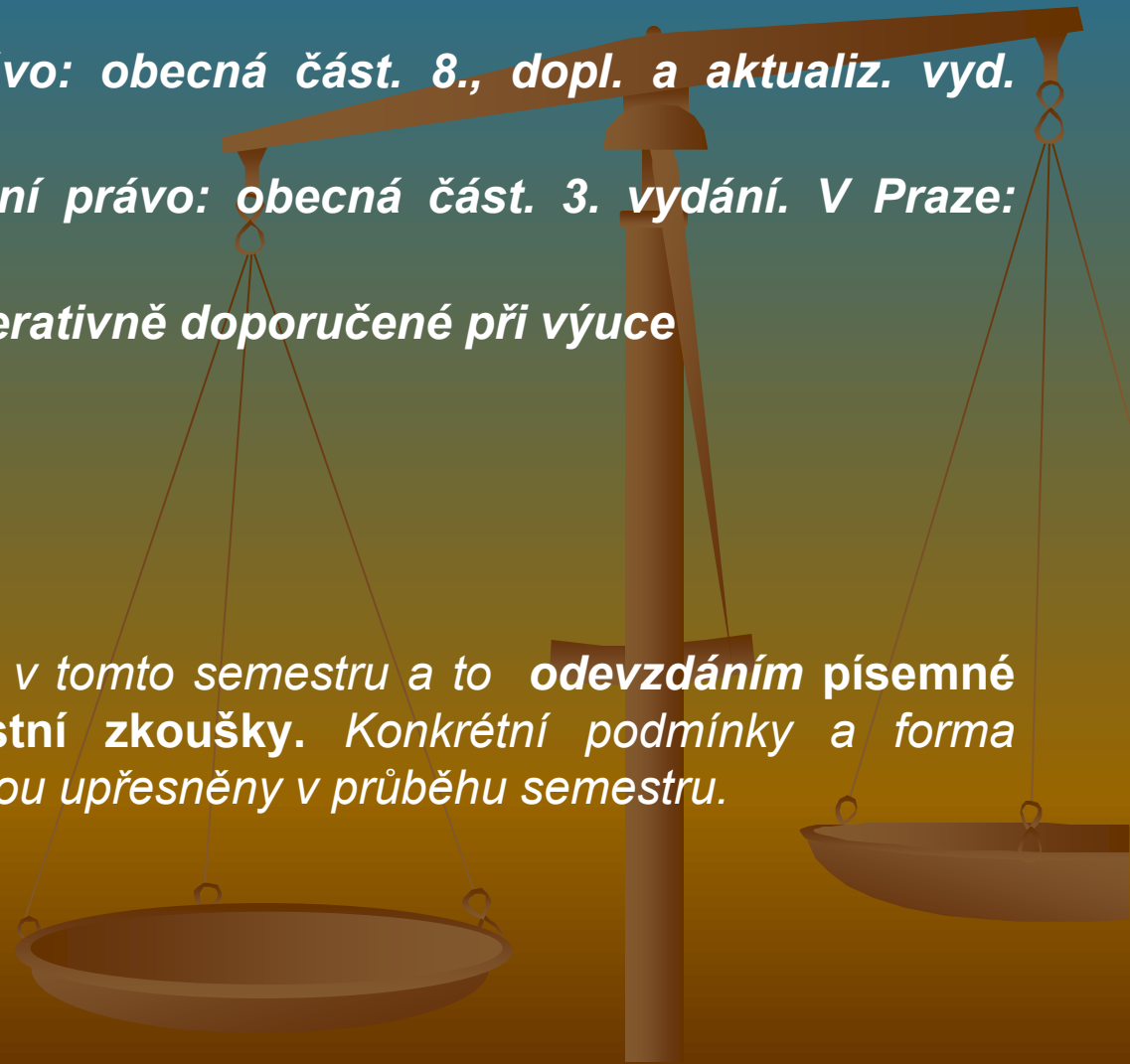

■ *Literatura :*

- *HENDRYCH, D. et al. Správní právo: obecná část. 9. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016*
- *PRŮCHA, P. Správní právo: obecná část. 8., dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Doplněk, 2012*
- *KOPECKÝ, Martin. Správní právo: obecná část. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2023*
- *další studijní prameny operativně doporučené při výuce*

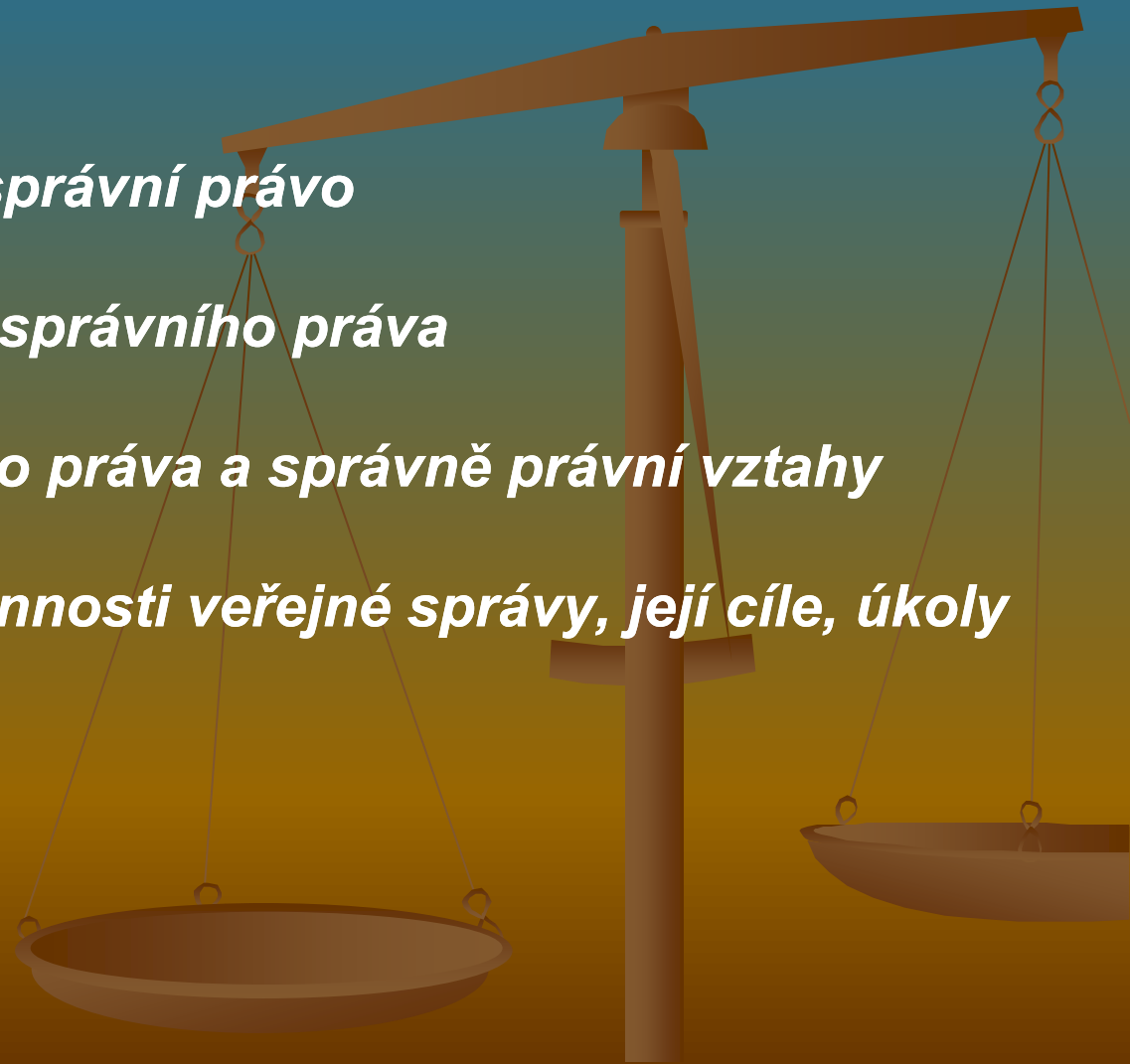
■ *Ukončení předmětu :*

- *Předmět bude ukončen v tomto semestru a to odevzdáním písemné eseje a složením ústní zkoušky. Konkrétní podmínky a forma ukončení předmětu budou upřesněny v průběhu semestru.*

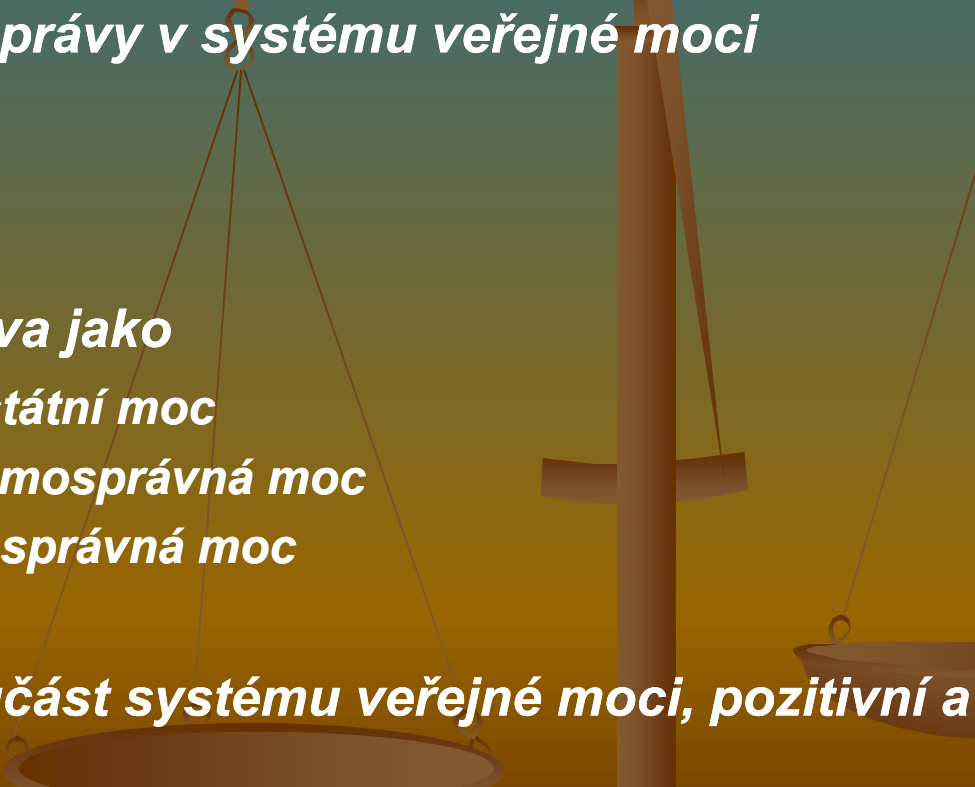
Osnova výuky v I. bloku

- *Veřejná správa a správní právo*
- *Prameny a normy správního práva*
- *Subjekty správního práva a správně právní vztahy*
- *Charakteristika činnosti veřejné správy, její cíle, úkoly a funkce*

I. VEŘEJNÁ SPRÁVA A SPRÁVNÍ PRÁVO

Veřejná správa

- *Pojem a místo veřejné správy v systému veřejné moci*
 - *Veřejná moc*
 - *Dělbba moci*
 - *Veřejná správa jako*
 - *výkonná státní moc*
 - *územní samosprávná moc*
 - *jiná samosprávná moc*
 - *Veřejná správa jako součást systému veřejné moci, pozitivní a negativní vymezení*
-

Pojem a charakteristické rysy státní správy

Státní správa - veřejná správa přičitatelná státu

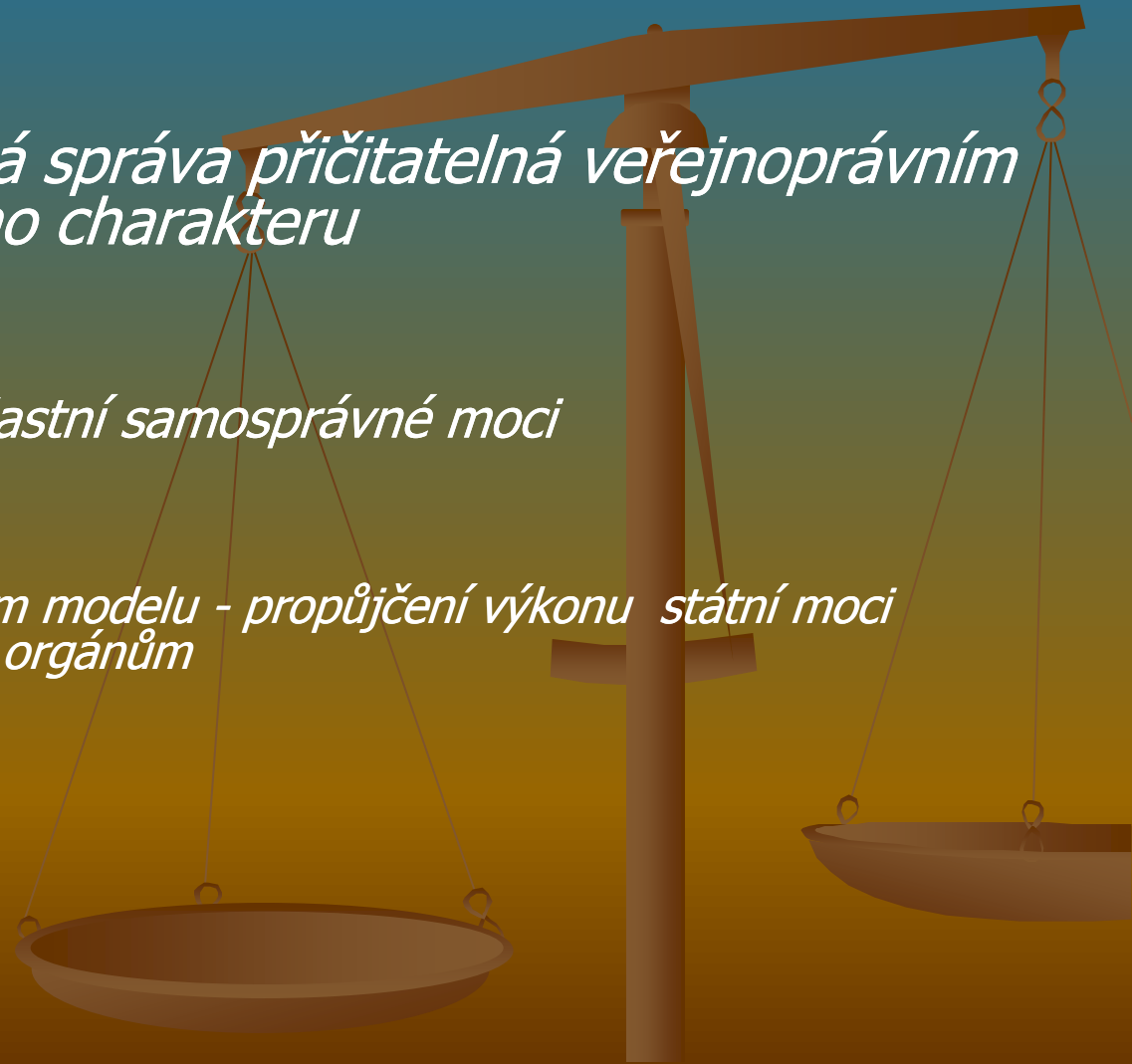
- *Státní správa z pohledu subjektů jejího výkonu*
 - *vykonávaná státem,*
 - *vykonávaná veřejnoprávními korporacemi, příp.*
 - *vykonávaná dalšími vykonavateli**(organizační aspekt)*
- *Státní správa jako výkon státní moci*
 - *realizace obsahu aktů státní moci**(funkční aspekt)*

Pojem a charakteristické rysy samosprávy

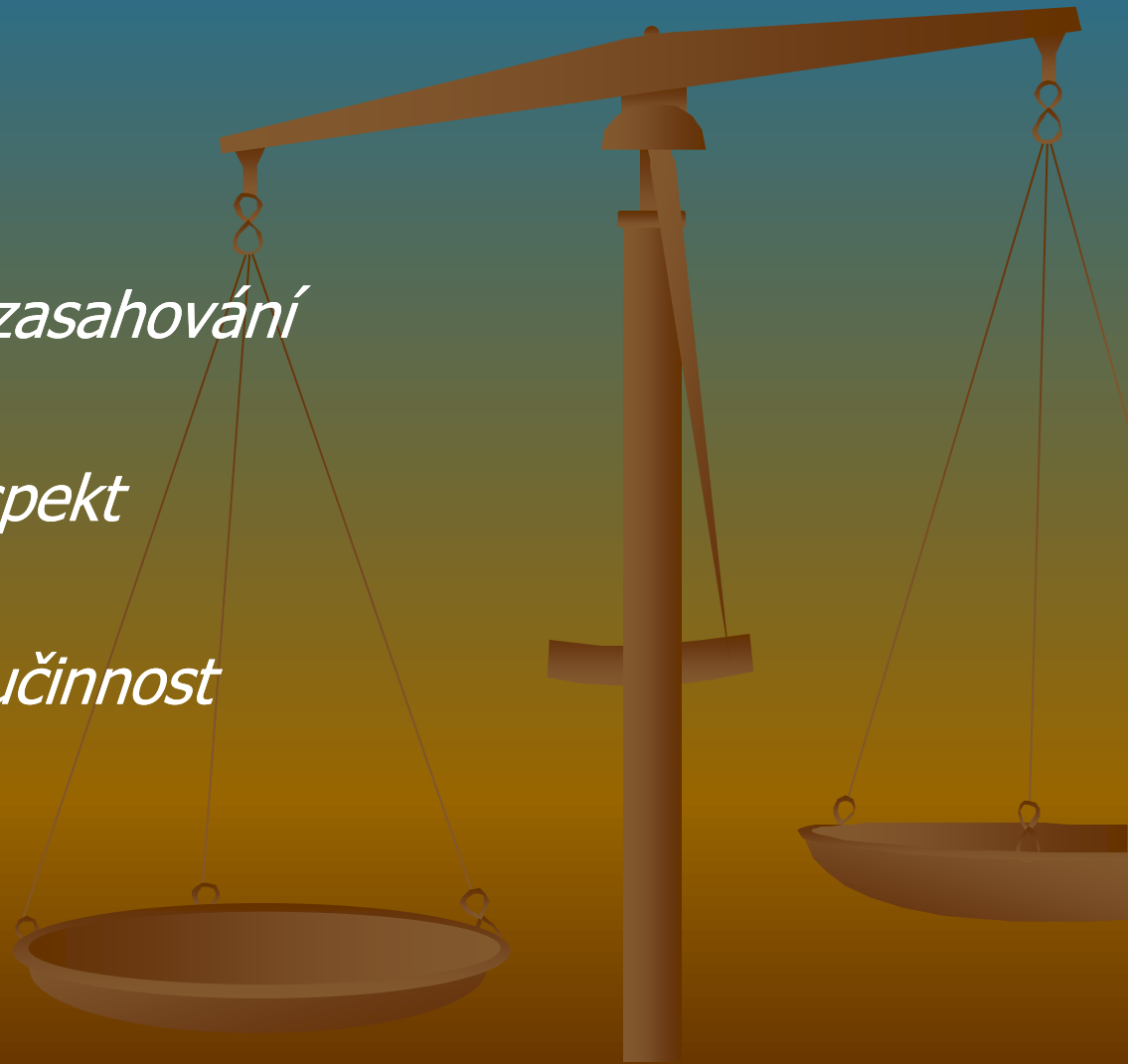
Samospráva - veřejná správa přičitatelná veřejnoprávním korporacím nestátního charakteru

- *Tvorba a výkon vlastní samosprávné moci*
 - *v tzv. smíšeném modelu - propůjčení výkonu státní moci samosprávným orgánům*

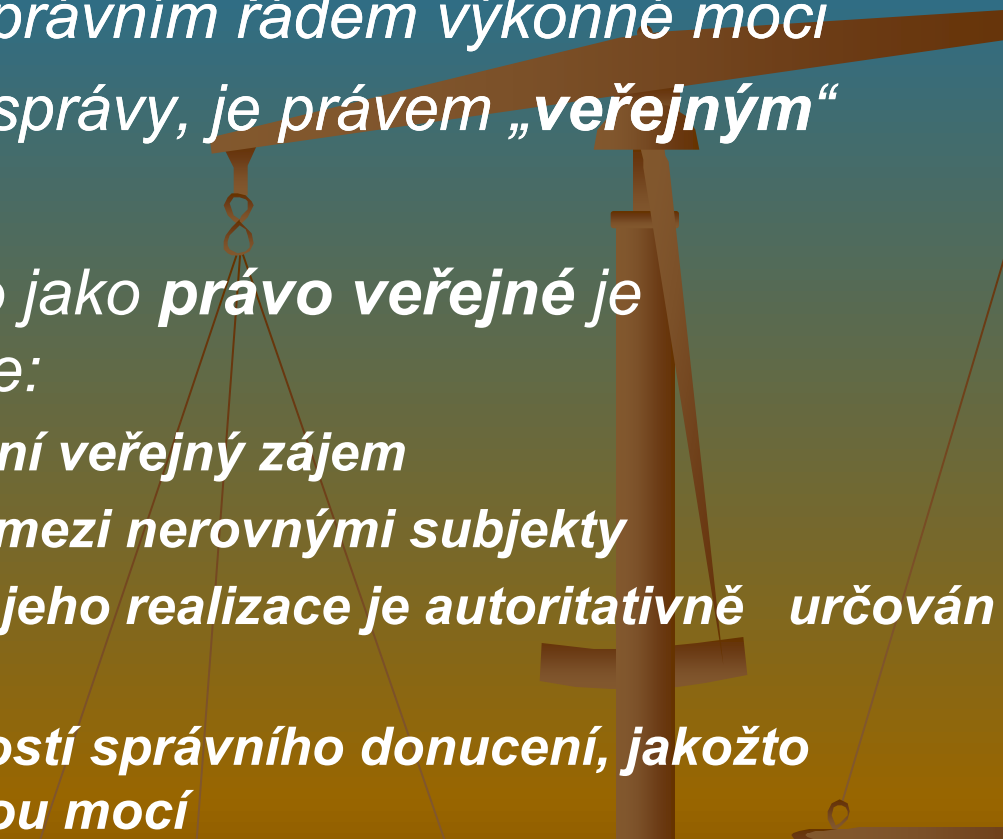

Vztah státní správy a samosprávy

- *Vzájemné nezasahování*
- *Vzájemný respekt*
- *Vzájemná součinnost*

Správní právo

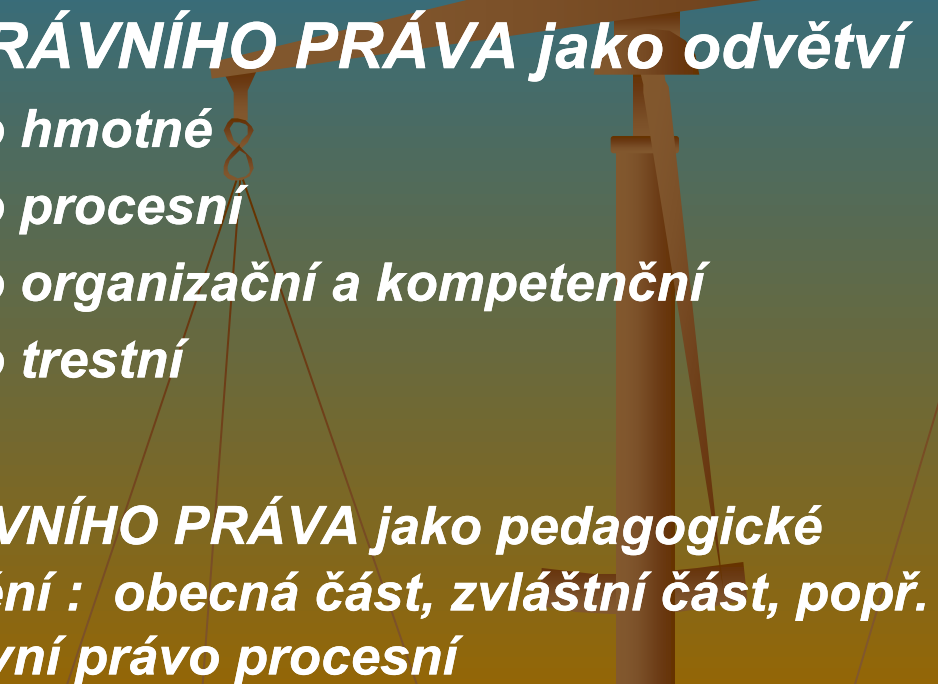
- **správní právo** - právním řádem výkonné moci ve sféře veřejné správy, je právem „veřejným“
 - pro **správní právo jako právo veřejné** je charakteristické, že:
 - **prosazuje a chrání veřejný zájem**
 - **upravuje vztahy mezi nerovnými subjekty**
 - **konkrétní obsah jeho realizace je autoritativně určován úřední mocí**
 - **disponuje možností správního donucení, jakožto donucení veřejnou mocí**
-

Tzv. objektivní a subjektivní správní právo

- *právo v objektivním slova smyslu (de lege lata)*
 - *právní řád*
 - *lze poznat normativně (statický stav)*
- *právo v subjektivním slova smyslu (de lege applicata)*
 - *souhrn práv a povinností dovozených z právního řádu*
 - *k poznání je třeba metody teleologické (dynamický stav)*
- *další polohou - právo v zamýšleném smyslu (de lege ferenda)*
 - *co je chtěno*
 - *taktéž metoda teleologická*

Vnitřní členění správního práva

- z pohledu **SPRÁVNÍHO PRÁVA** jako odvětví
 - *správní právo hmotné*
 - *správní právo procesní*
 - *správní právo organizační a kompetenční*
 - *správní právo trestní*
 - z pohledu **SPRÁVNÍHO PRÁVA** jako pedagogické disciplíny - členění : *obecná část, zvláštní část, popř. samostatně správní právo procesní*
-

II. PRAMENY A NORMY SPRÁVNÍHO PRÁVA

Prameny správního práva

Prameny v materiálním slova smyslu a ve formálním slova smyslu

- v materiálním smyslu - společenské poměry, historické události, veřejné zájmy atd., tedy to, co je příčinou, že obsah práva je právě takový, jak vyjádřen v příslušných právních formách

- ve formálním slova smyslu - objektivizace pravidel chování jako právních pravidel, vyjádřená v určité právní formě (typicky „právní předpisy“).

V obvyklém pojetí se prameny práva rozumí prameny práva ve formálním slova smyslu.

- ***Druhy pramenů správního práva
(typové členění)***

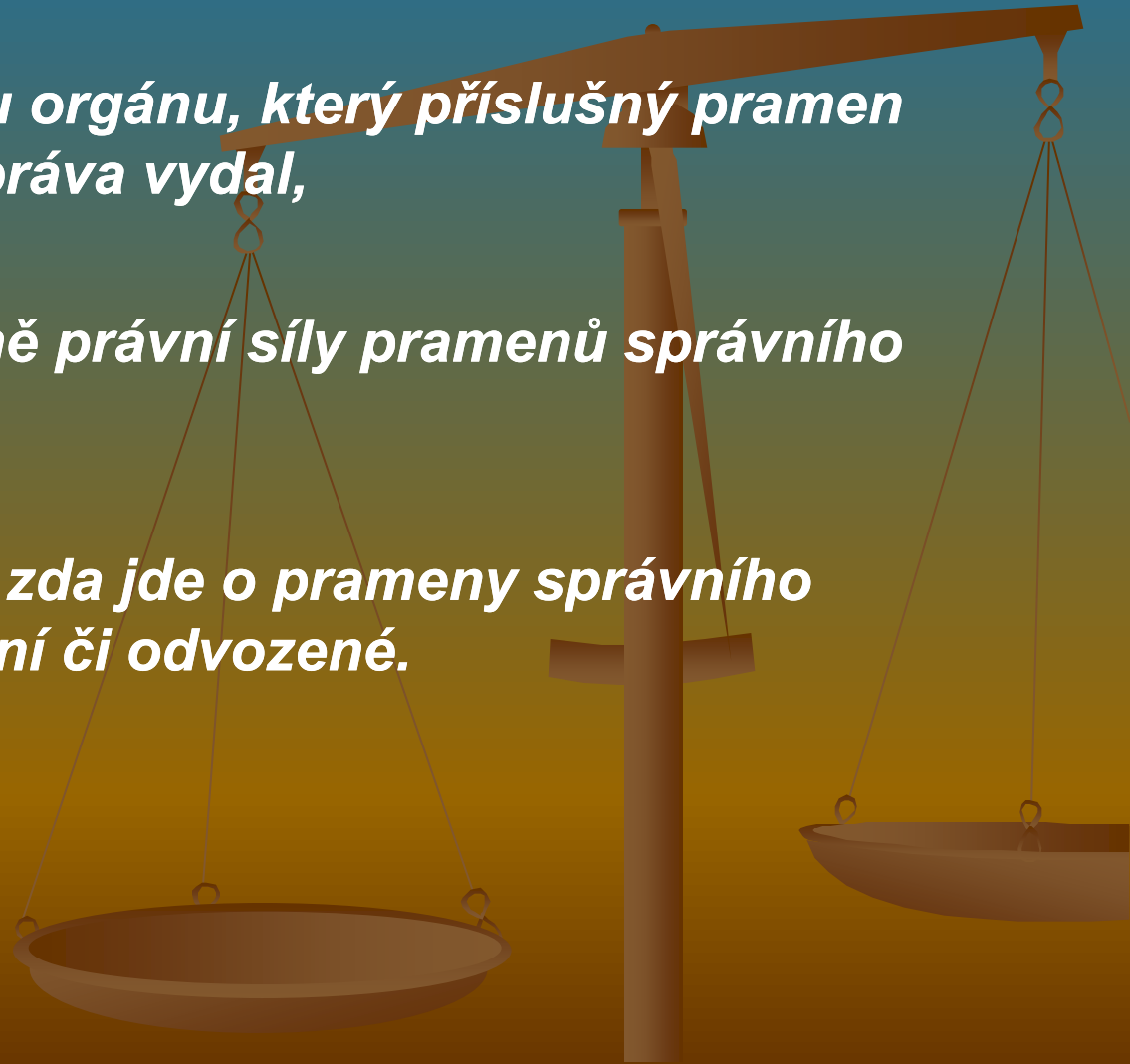
- ***jednostranné normativní právní akty***

- ***normativní smlouvy***

- ***judikatura***

■ *Další členění pramenů správního práva*

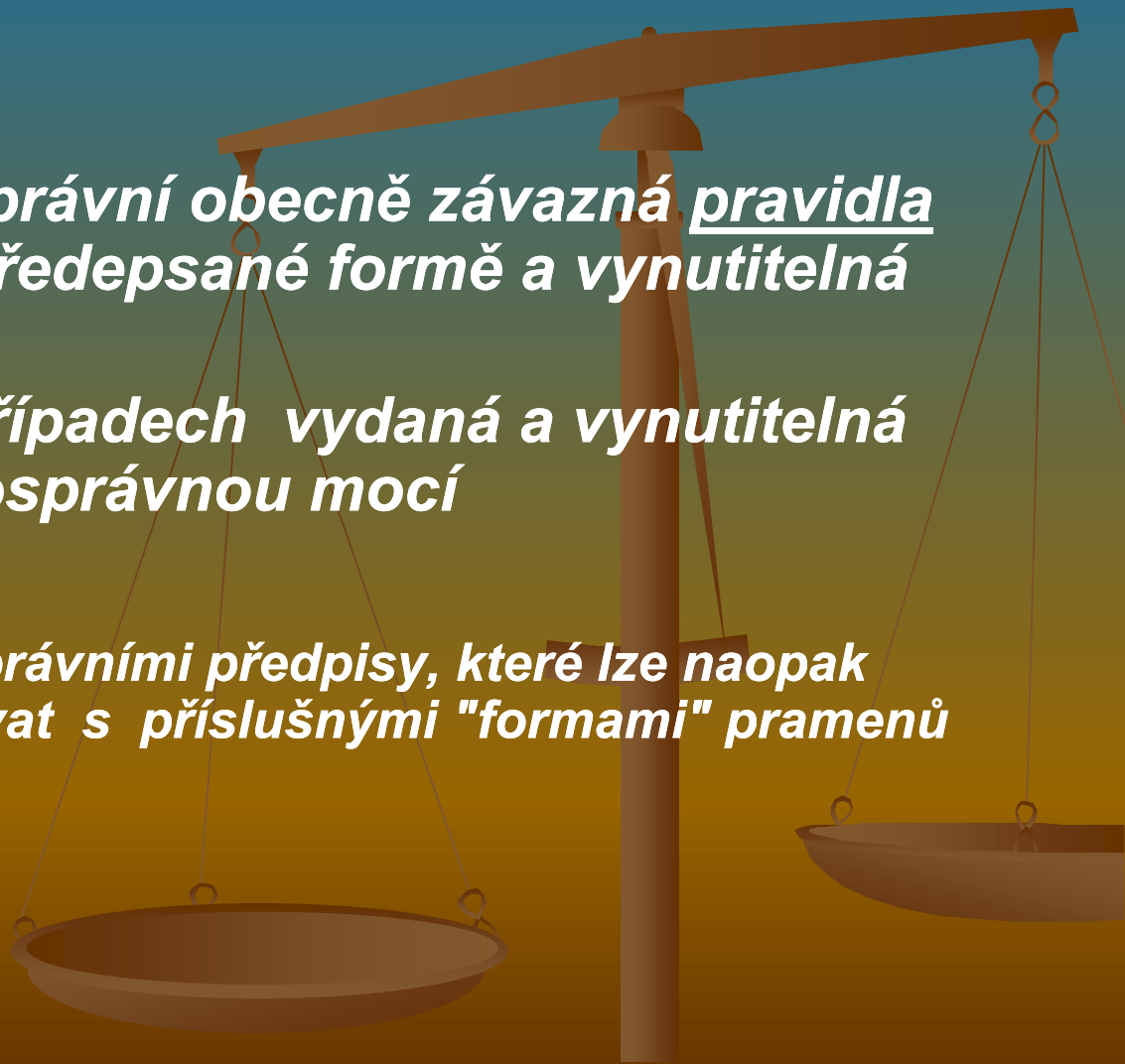
- *podle druhu orgánu, který příslušný pramen správního práva vydal,*
- *podle stupně právní síly pramenů správního práva,*
- *podle toho, zda jde o prameny správního práva prvotní či odvozené.*

Správně právní normy

- *jednotlivá správně právní obecně závazná pravidla chování, vydaná v předepsané formě a vynutitelná státní mocí,
nebo v některých případech vydaná a vynutitelná veřejnoprávní samosprávnou mocí*

*pozn.: **nezaměňovat** s právními předpisy, které lze naopak z části ztotožňovat s příslušnými "formami" pramenů práva*

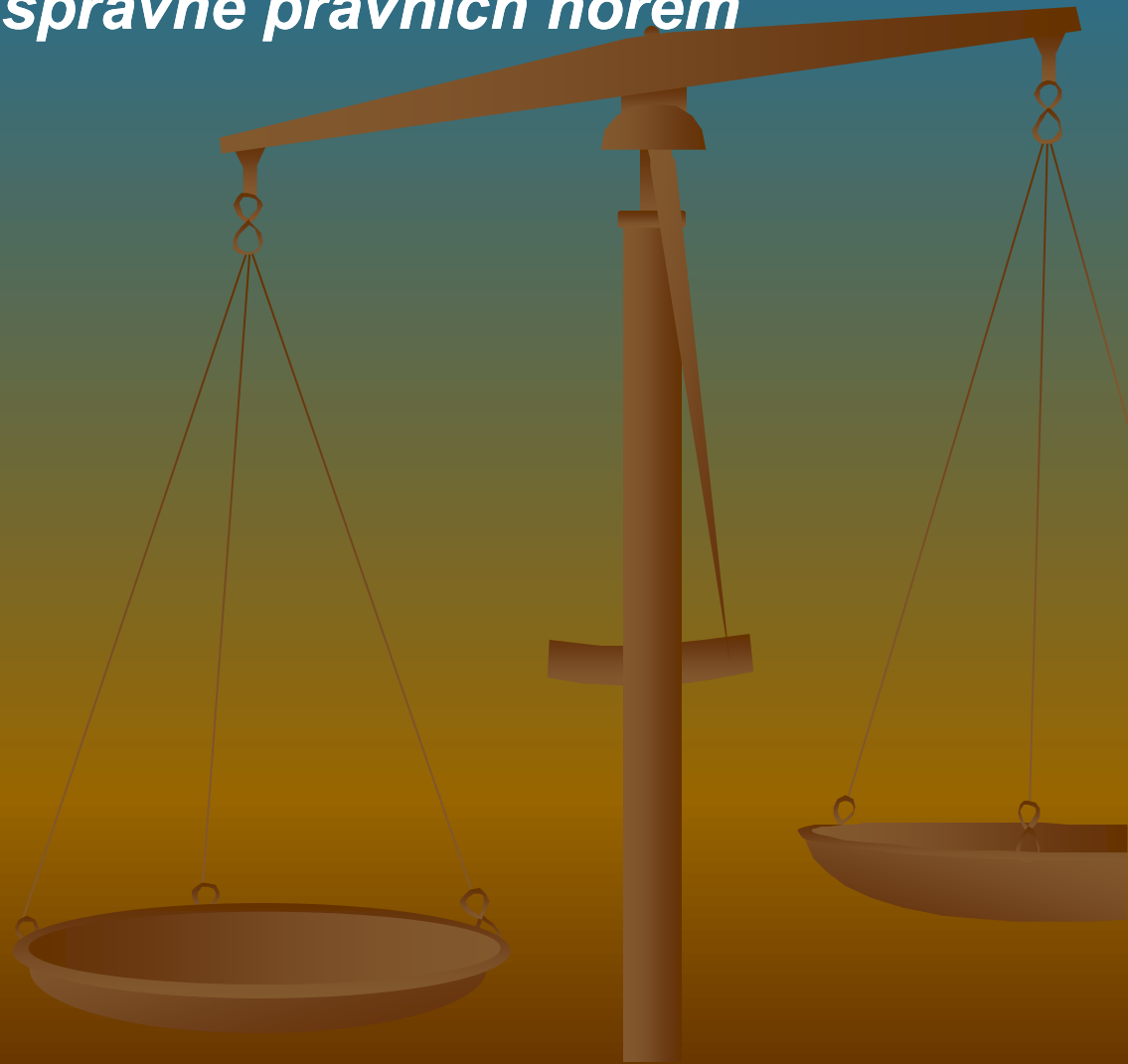

- ***Vnitřní struktura správně právních norem***

- ***hypotéza***

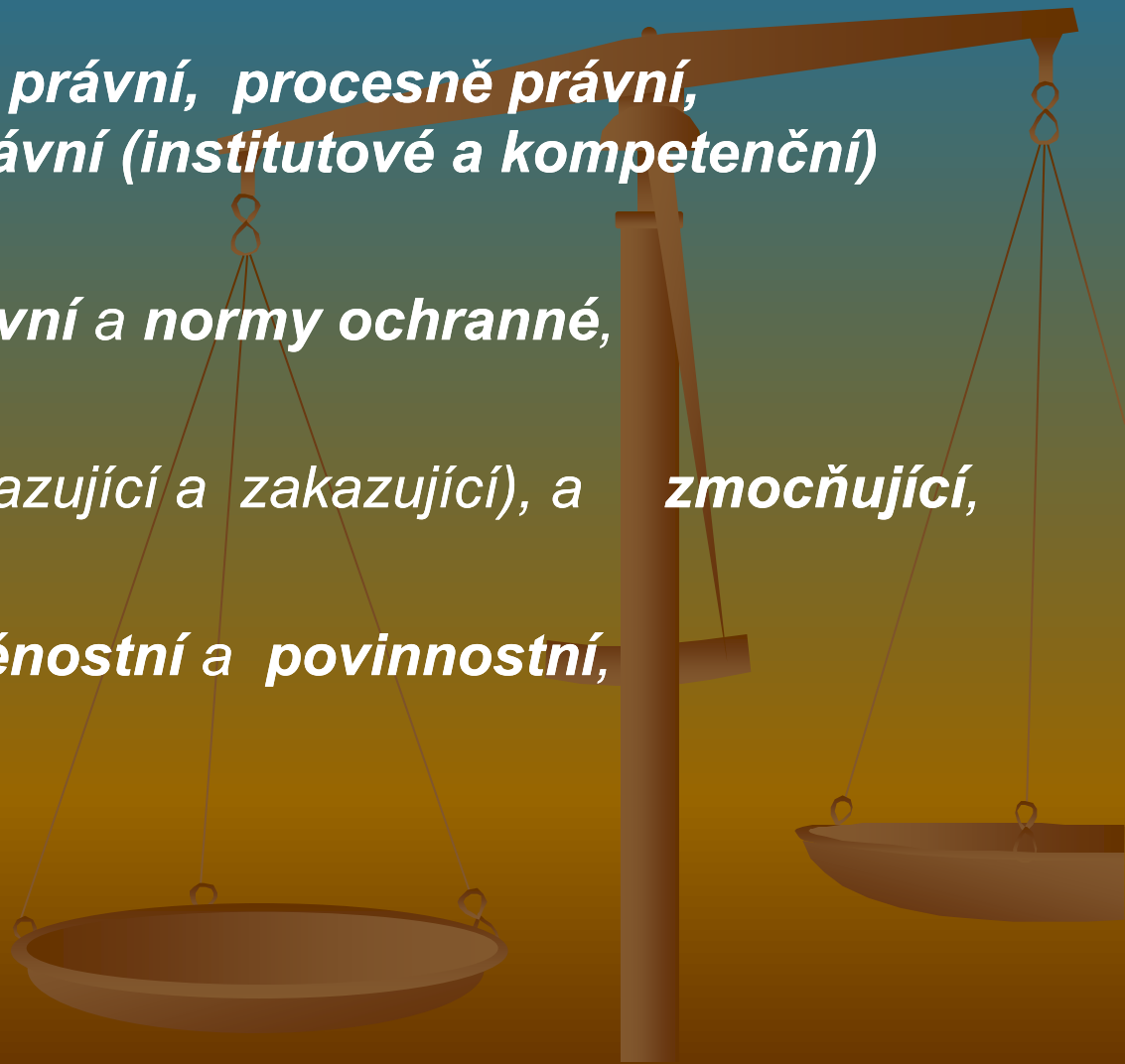
- ***dispozice***

- ***sankce***

■ Členění správně právních norem

- *normy hmotně právní, procesně právní, organizačně právní (institutové a kompetenční)*
- *normy regulativní a normy ochranné,*
- *zavazující (přikazující a zakazující), a zmocňující,*
- *normy oprávněnostní a povinnostní,*

- ***Realizace správně právních norem***

- ***přímá realizace***

- ***aplikace (interpretace, správní uvážení, neurčité pojmy, analogie)***

III. SUBJEKTY SPRÁVNÍHO PRÁVA A SPRÁVNĚ PRÁVNÍ VZTAHY

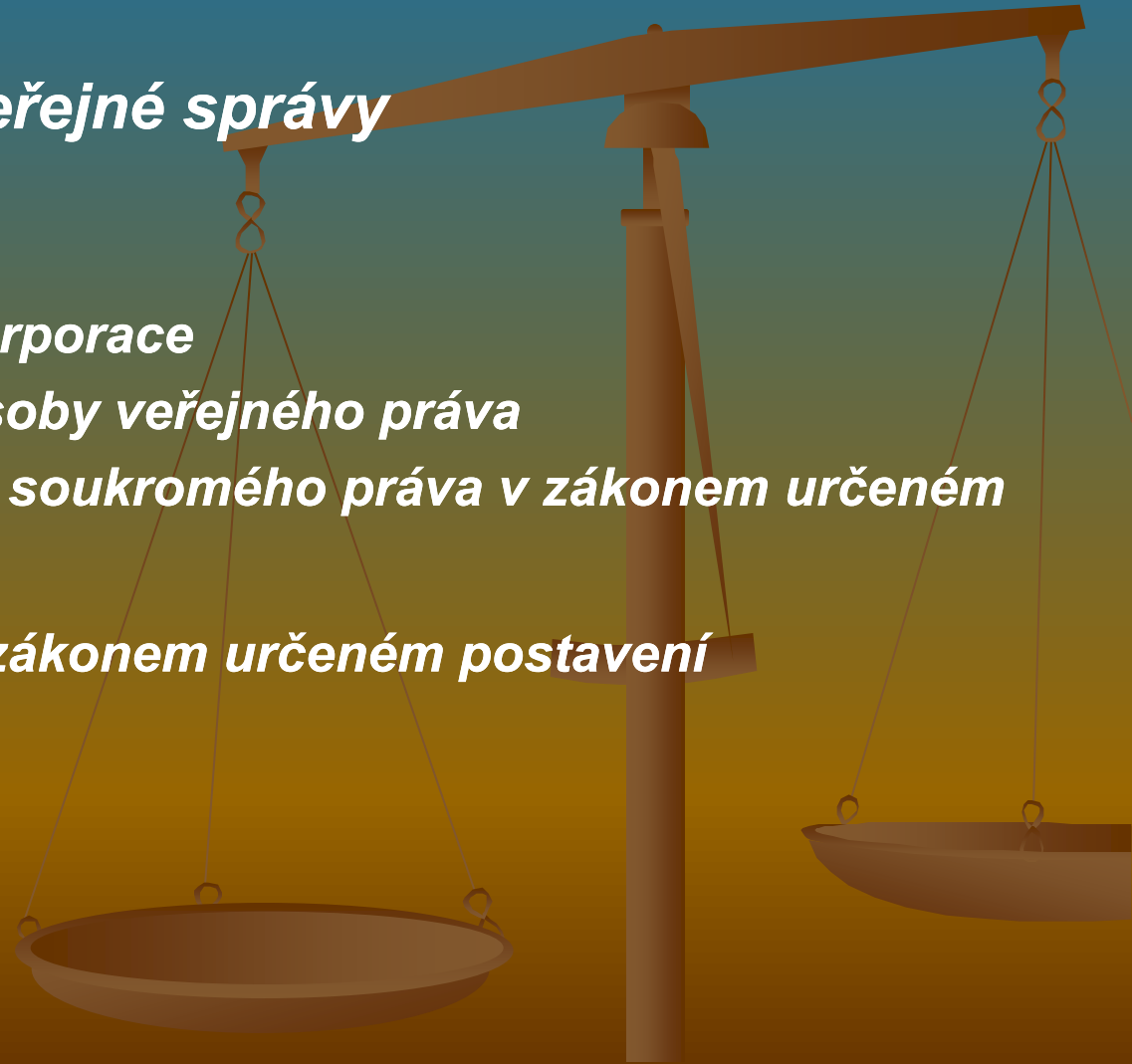
Subjekty správního práva

- **subjekty, které jsou nositeli pravomoci, resp. vykonávají veřejnou správu**
 - jsou tzv. **subjekty veřejné správy** (nositelé pravomoci a vykonavatelé)
- **subjekty, vůči kterým je veřejná správa vykonávána** (adresáti veřejnosprávního působení)
 - jsou potom zejména občané jakožto fyzické osoby a dále pak nejrůznější právnické osoby

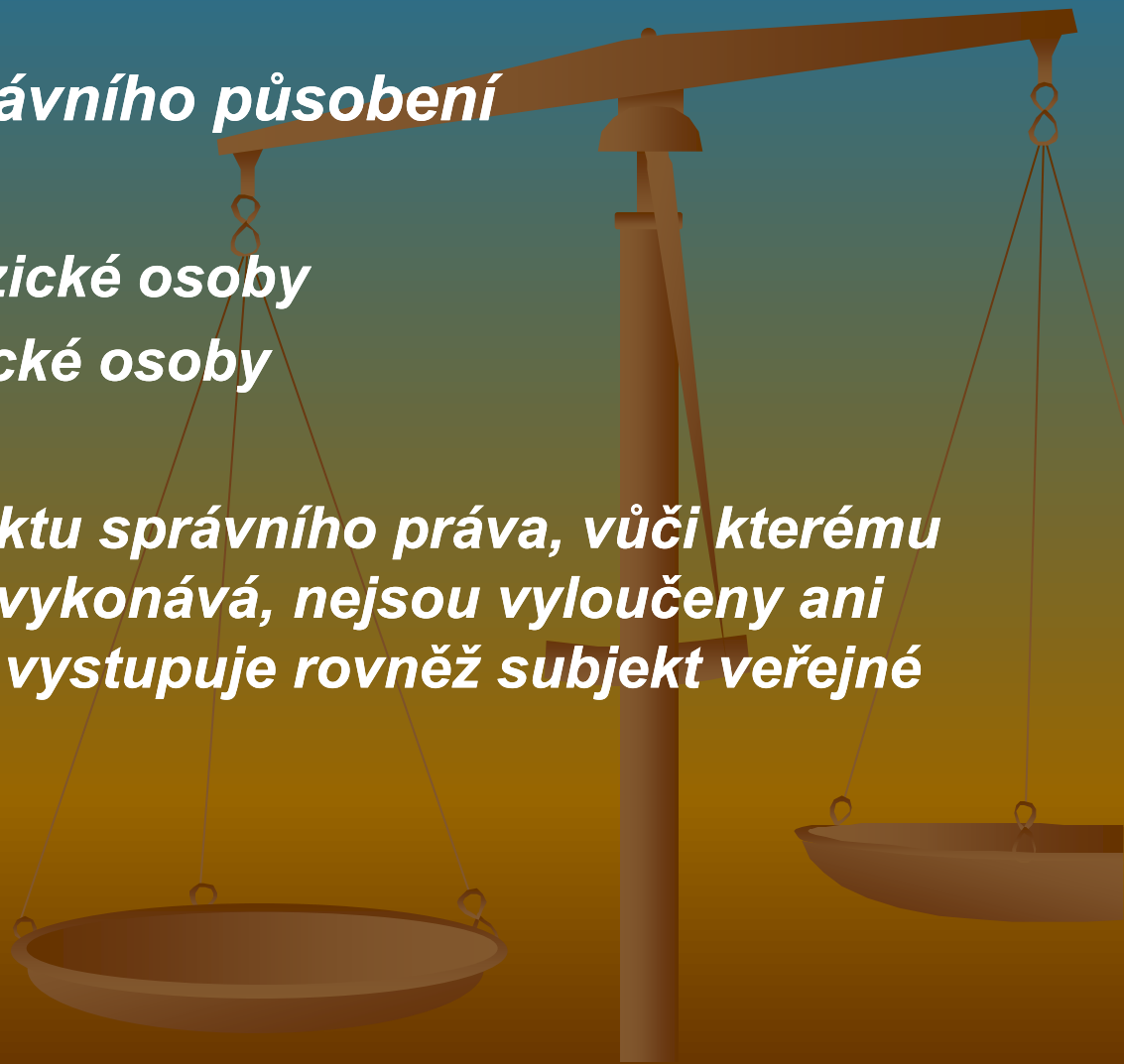
Subjekty veřejné správy

- **subjekty výkonu veřejné správy**
 - **stát**
 - **veřejnoprávní korporace**
 - **jiné právnické osoby veřejného práva**
 - **právnické osoby soukromého práva v zákonem určeném postavení**
 - **fyzické osoby v zákonem určeném postavení**

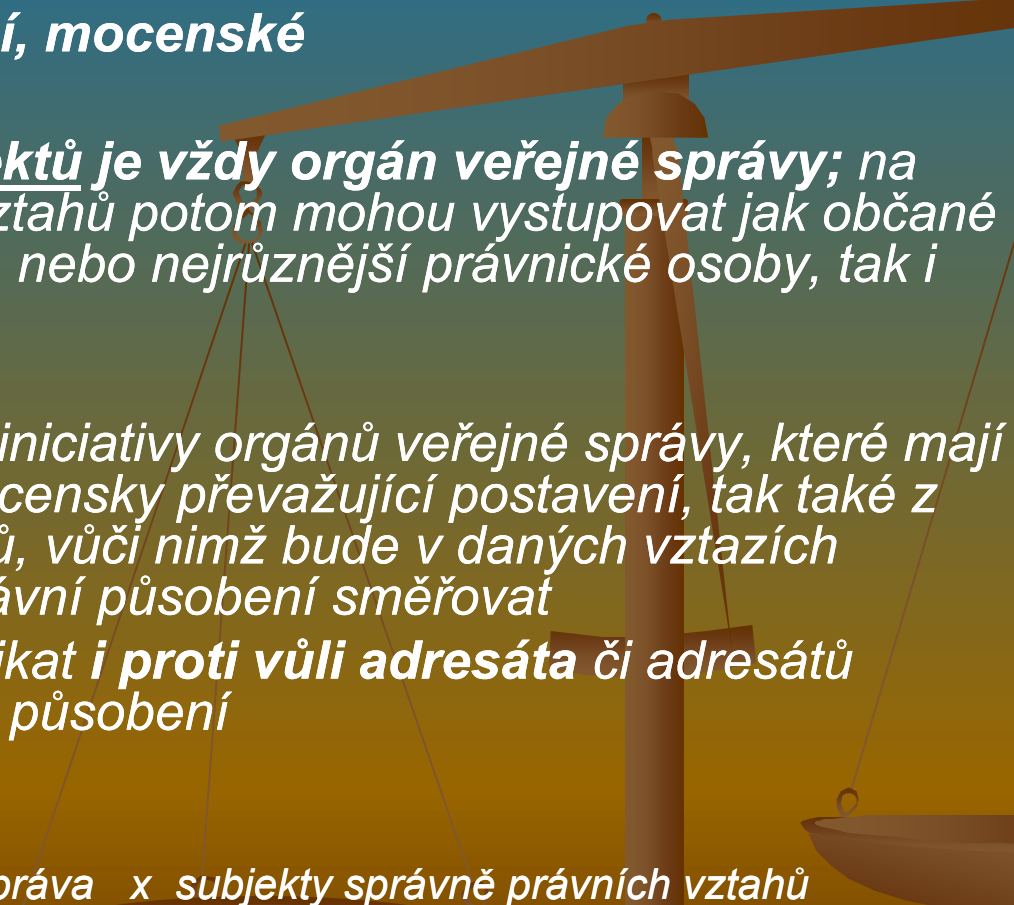

Subjekty, vůči kterým je veřejná správa vykonávána

- *adresáti veřejnosprávního působení*
 - *občané jakožto fyzické osoby*
 - *nejrůznější právnické osoby*
 - *v postavení subjektu správního práva, vůči kterému se veřejná správa vykonává, nejsou vyloučeny ani případy, kdy takto vystupuje rovněž subjekt veřejné správy*

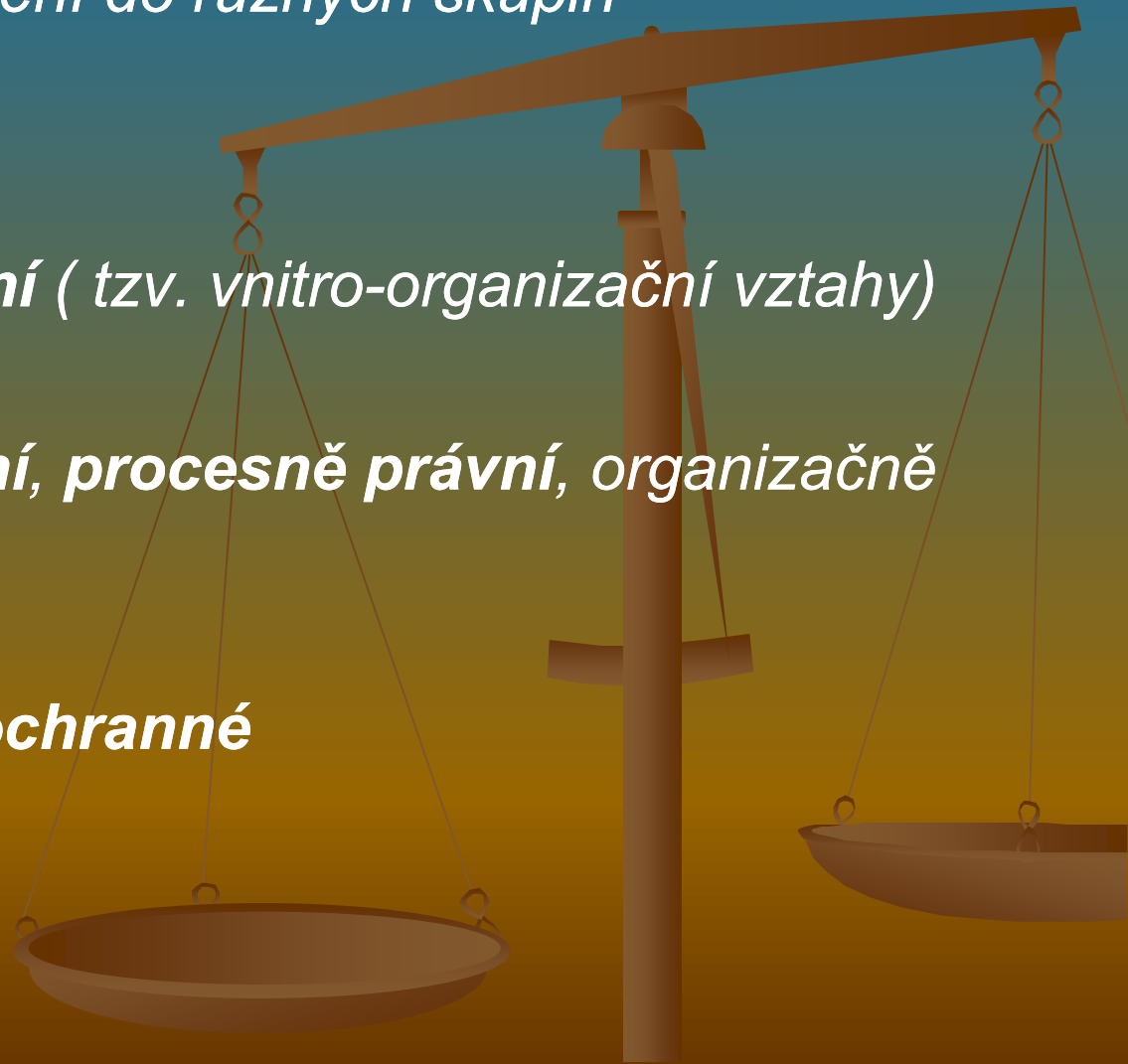
Správně právní vztahy

- **vztahy veřejnoprávní, mocenské**
 - **jedním z jejich subjektů je vždy orgán veřejné správy; na druhé straně těchto vztahů potom mohou vystupovat jak občané jakožto fyzické osoby, nebo nejrůznější právnické osoby, tak i jiné správní orgány**
 - **mohou vznikat jak z iniciativy orgánů veřejné správy, které mají v daných vztazích mocensky převažující postavení, tak také z iniciativy těch subjektů, vůči nimž bude v daných vztazích příslušné veřejno-správní působení směřovat**
 - **přitom mohou vznikat i proti vůli adresáta či adresátů veřejno-správního působení**
 - **rozliš: subjekty správního práva x subjekty správně právních vztahů**
-

■ *Členění správně právních vztahů*

podle různých kritérií do různých skupin

- *vnější a vnitřní (tzv. vnitro-organizační vztahy)*
- *hmotně právní, procesně právní, organizačně právní*
- *regulativní, ochranné*

- ***Vznik, změny a zánik správně právních vztahů***

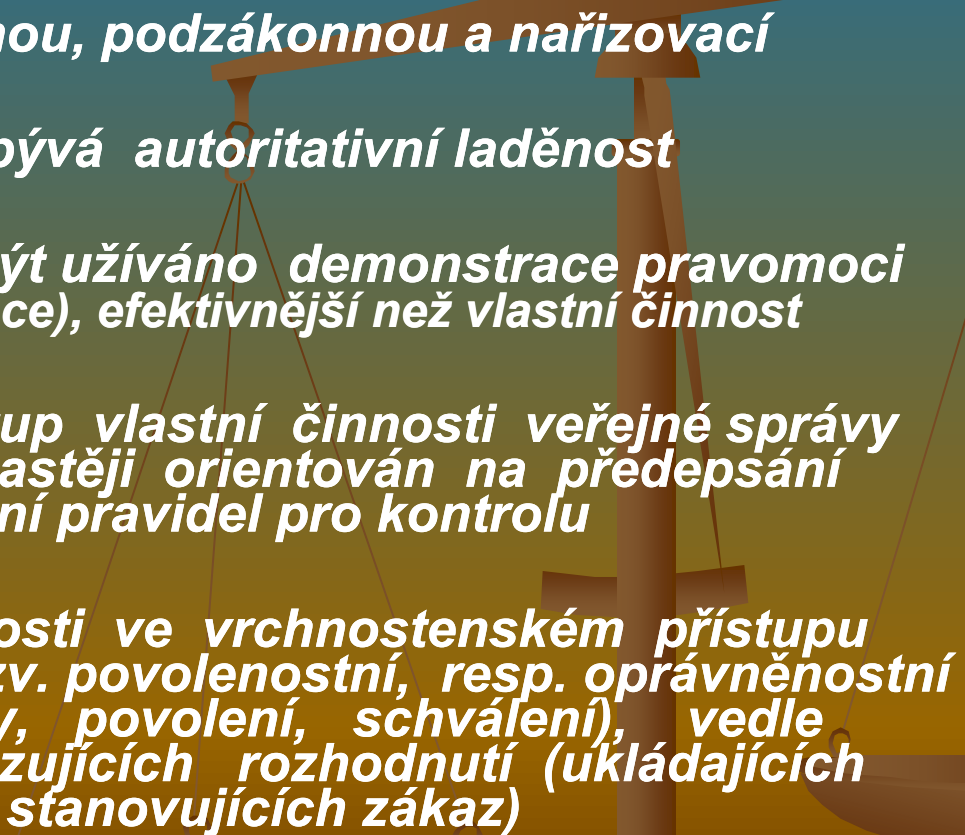
- ***předpoklady vzniku správně právních vztahů***

- ***důvody změn správně právních vztahů***

- ***případy zániku správně právních vztahů***

IV. CHARAKTERISTIKA ČINNOSTI VEŘEJNÉ SPRÁVY, JEJÍ CÍLE, ÚKOLY A FUNKCE

K povaze činnosti veřejné správy a její realizace

- *jde o činnost výkonnou, podzákonnou a nařizovací*
 - *mění se povaha, ubývá autoritativní laděnost*
 - *výrazněji by mělo být užíváno demonstrace pravomoci (princip potencializace), efektivnější než vlastní činnost*
 - *vrchnostenský přístup vlastní činnosti veřejné správy právními normami častěji orientován na předepsání podmínek a vymezení pravidel pro kontrolu*
 - *v rozhodovací činnosti ve vrchnostenském přístupu častěji a zřetelněji tzv. povolenostní, resp. oprávněnostní rozhodnutí (souhlas, povolení, schválení), vedle povinnostních, příkazujících rozhodnutí (ukládajících povinnost k plnění, stanovujících zákaz)*
-

Struktura činnosti veřejné správy

C → **Ú** → **F** → **M** → **F**

- **cíle veřejné správy**
 - **úkoly veřejné správy**
 - **funkce veřejné správy**
 - **metody působení veřejné správy**
 - **formy činnosti (realizace) veřejné správy**
 - *právní (s pravotvornými účinky)*
 - *neprávní*
- **V cílech, úkolech, funkcích, metodách a formách realizace veřejné správy se také náležitě promítají odlišnosti mezi státní správou a samosprávou.**

Cíle a úkoly veřejné správy

- *Cíle a úkoly veřejné správy v základní rovině vyplývají přímo ze zákonů, jakožto aktů orgánů zákonodárné moci.*
- *Veřejná správa si v určitých situacích dále cíle a úkoly ještě blíže specifikuje ("rozpracovává").*

Funkce veřejné správy

Funkce korespondují diferencovanému zaměření veřejné správy

- ***obecné funkce***
 - *Funkce organizující, funkce mocenské ochrany*
 - *Funkce řízení, funkce regulace*

- ***specifické, dílčí funkce (funkce organizačních subsystémů i jednotlivých orgánů veřejné správy)***
 - *zejména jde o funkce, resp. činnosti : plánovací či programovací, ovlivňovací, rozhodovací, kontrolní, oordinační, operační, registrační, evidenční, apod.*

SHRNUTÍ, ZÁVĚR

